

# Millaisessa tulevaisuudessa urheilemme?

**Urhea 20 vuotta**

**1.12.2023**

Markku Jokisipilä

professori, johtaja, eduskuntatutkimuksen keskus

Turun yliopisto, [jokisip@utu.fi](mailto:jokisip@utu.fi)



# Esityksen tausta

- 2022 OKM:lle osana huippu-urheilun ulkoista arviointia laadittu selvitys
- huippu-urheilun yhteiskunnallinen ja kulttuurinen merkitys ennen, nyt ja tulevaisuudessa
- urheilu ei ole muusta elämästä irrallinen saareke
- toisaalta huippu-urheilu on oma hyvin erikoislaatuinen inhimillisen toiminnan muoto
- kilpa- ja varsinkin huippu-urheilun luonne, yhteiskunnallinen merkitys ja intressit eroavat liikunnasta

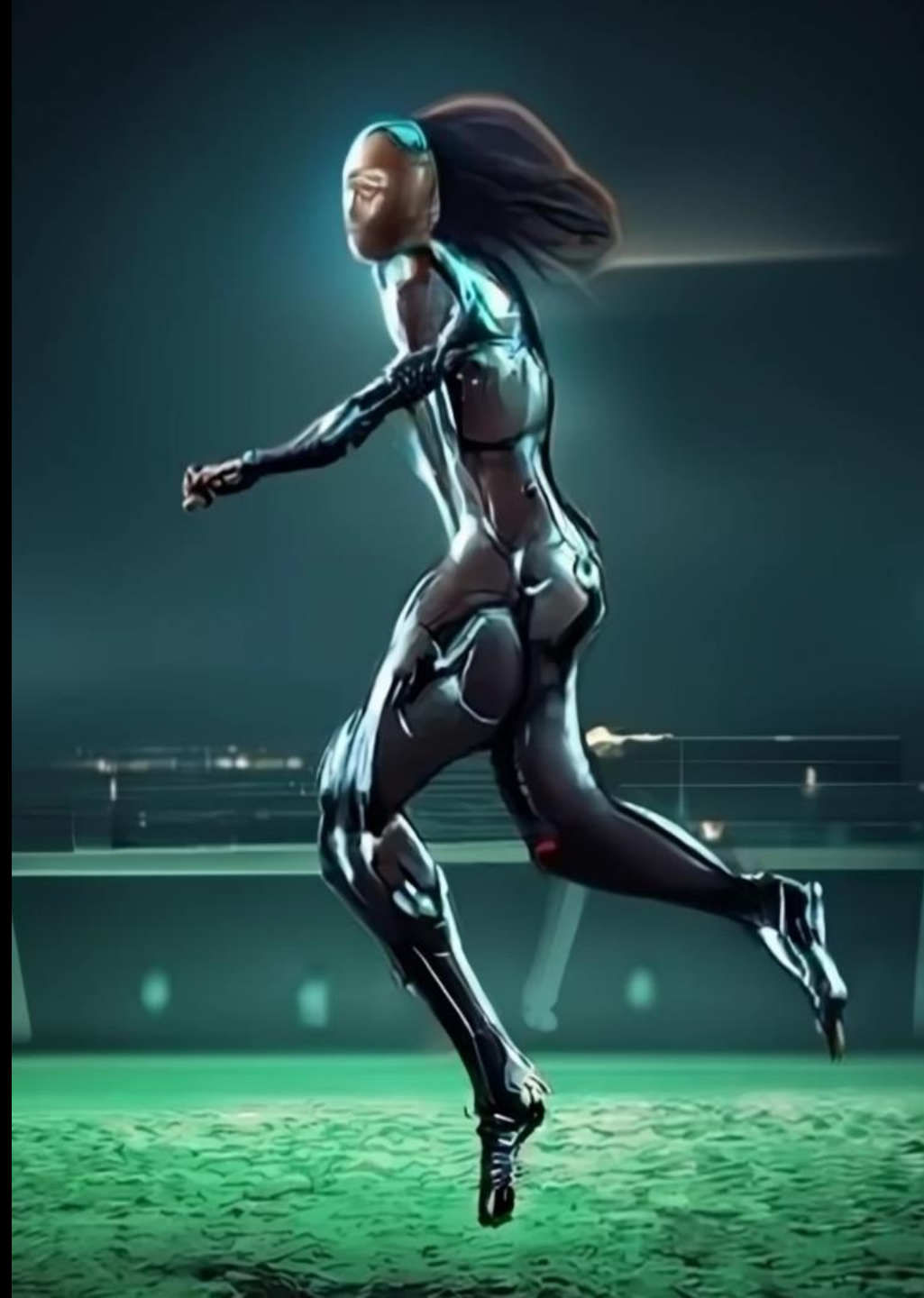


Huippu-urheilu osana  
suomalaista yhteiskuntaa  
ja kulttuuria

Markku Jokisipilä

# Keskeiset havainnot

- kilpaurheilun maailma rajussa murroksessa
- länsimaiden urheilulla demografian, globaalin kilpavarustelun ja arvomuutoksen kolmoishaaste
- varsinkaan huippu-urheilun ei pidä ottaa yhteiskunnallista oikeutustaan itsestäänselvytenä
- rahan merkitys kasvaa, mutta toisaalta kilpaurheilulla ei ole enää urheilunationalismin kulta-aikojen kaltaista vetovoimaa
- osa lajeista kasvaa, osa kuihtuu



# Demografia

- läntisissä kehittyneissä maissa väestö vanhenee ja syntyvyys laskee
- ikäluokat pienevät, kriittisiä massoja riittää yhä harvemmalle lajille
- elämäntavan muutos vähentänyt fyysisen aktiivisuuden määrää radikaalisti
- liikunnallisesti lahjakkaidenkin lasten ja nuorten valmennettavuus heikentynyt niin fyysisesti kuin mentaalisestikin
- globaalin väestötasapainon muutos laajentaa ja koventaa kilpailua
- koulutus- ja työelämävaatimusten koveneminen



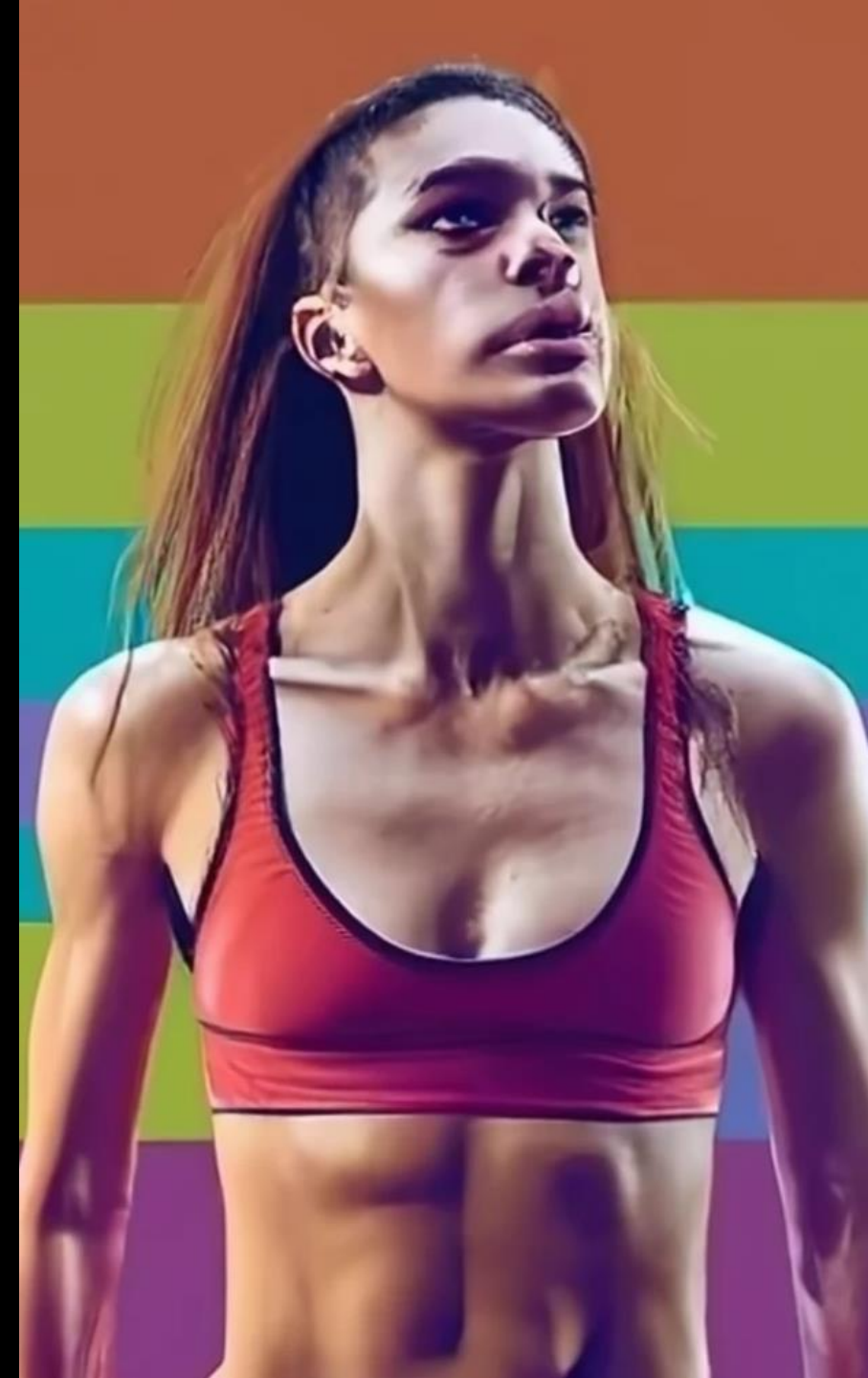
# Globaali kilpavarustelu

- yhä useammat maat valmiita panostamaan mittavia resursseja urheilumenestyksen tavoitteluun
- monissa lajeissa huippu-urheilusta on tullut resurssikilpailua parhaan systeemin rakentamisesta
- ”marginaalisten hyötyjen” filosofia
- nostaa kustannuksia kaikilla tasoilla, jo ”samalle viivalle” pääsy saattaa maksaa liikaa
- vaadittu totaalisuus, kaiken panostaminen ja urheilun asettaminen muiden asioiden edelle ristiriidassa länsimaiden vallitsevan arvomaailman kanssa



# Arvomuuutos

- pehmeiden arvojen erittäin voimakas valtavirtaistuminen
- yksikön ainutkertaisuutta ja loukkaamatonta oikeutta määritellä itse identiteettinsä ja elämässä onnistumisen kriteerit painottava ajattelutapa
- ilmasto- ja luontovaikutusten huomioinnin nousu keskiöön kaiken inhimillisen toiminnan arvioinnissa
- urheilu on reagoinut ns. eettisellä käännteellä, mutta kuinka uskottava se lopulta on?
- voiko ihmisten paremmuusjärjestykseen laittaminen pohjimmiltaan edes olla yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta edistävää?



# Hyvä vai huono muutos?

- on tervettä, ettei kilpaurheilu saa yhteiskunnassa ylikorostettua merkitystä
- urheilulla on kuitenkin myös tietty elämää rikastuttava itseisarvonsa ja ominaislaatunsa
- oikein käytettynä urheilu auttaa myös muussa elämässä, mutta automaattista se ei ole
- kaikkien eikä edes suurimman osan ei tarvitse kilpailla, mutta halukkailla pitää olla siihen mahdollisuus
- urheilun kannattaa olla rehellinen yhteiskunnallisia lupauksia antaessaan



# Kysymys pohdittavaksi

Mitä arvoihin ja asenteisiin liittyvää  
annettavaa kilpaurheilulla voisi  
ympäröivälle yhteiskunnalle olla?

